

čtení

PŘÍLOHA TEPLICKÝCH & ÚSTECKÝCH INZERÁTŮ

Teplické proměny

POETICKÉ NÁZVY STARÝCH TEPLICKÝCH DOMŮ



Dům Zlatý kříž na Zámeckém náměstí pochází z roku 1809. V roce 1813 v něm tři monarchové formulovali dohody o koordinaci vojenských akcí proti Napoleonovi i závazky o novém uspořádání Evropy po napoleonských válkách.

Po velkém požáru starých, převážně dřevěných Teplic v roce 1793, začaly vznikat nové domy a hotely do osobitě podoby empírového lázeňského města, jež se stávalo salónelem Evropy. Tehdejší obchodně založení majitelé vytyčili dobrou možnost výdělků, a tak vymysleli svéráznou reklamu v podobě pojmenování jednotlivých domů. Je třeba připomenout, že ti, kteří všechny nejrozličnější názvy vymýšleli, projevíli zároveň citlivý vztah i ke zvláštnostem lázeňského prostředí.

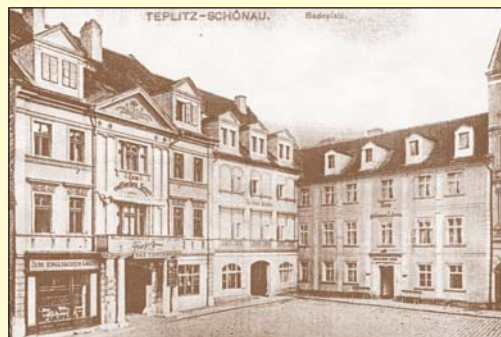
Na samém konci napoleonských válek v roce 1816 představovaly Teplice malé město s necelými dvěma tisíci obyvateli a s 266 domy. Počet návštěvníků lázní v letní sezóně ovšem přesahoval počet stálých obyvatel. Většina teplických domů se pak také proměňovala v hotely, penziony a ubytovny. S přihlednutím k této funkci byly také již většinou stavěny a peníze z pronájmu pokojů, komor pro služebnictvo a stáji zajišťovaly důležitý zdroj příjmu, který pak přispíval k celoročnímu zajištění

teplických rodin. Nepříznivé počasí, rozsáhlé epidemie, revoluce, války nebo přírodní pohromy proto znamenaly pro každého majitele hrůzostrašný přízrak, který visel nad každou lázeňskou sezónou.

Původní město tvořila v podstatě jeho dnešní vnitřní část, ohraničená Zelenou ulicí, Zámeckým náměstím, Lázeňskou a Krupskou ulicí i Tržním náměstím, dnešním náměstím Svobody. Několik dalších ulic uvnitř pak tvořilo hlavní tepny městského života. Z celkového počtu 266 domů v roce 1816 nebylo pronajímáno pouze 26 malých domků, z dalších objektů jen Pravidlo, tehdy ještě bez ubytovací části, kostel, radnice a střešnice. Veškeré ostatní domy poskytovaly přes tisíc pokojů a 415



Před sto lety - v roce 1906, kdy byl snímek pořízen, se v ještě ucelené Lázeňské ulici soustřeďovala řada hotelů nejrozličnějších názvů. Naproti lázním Pravidla z nich dodnes zůstaly lázeňské domy Zlatá studna, Zelený kříž, Zlatý pelikán, Zlatá harfa a Zlatá studna.



Na snímku z roku 1904 je zachycen jihovýchodní roh dnes již neexistujícího Lázeňského náměstí, který zleva tvořily domy Anglické pozdravení, U tří jablák, Zlatý lev a Zlatá holubice.



Na místě bývalých menších domů pojmenovaných U zlaté trojky a Tři bažanti vznikl roku 1824 třípatrový objekt proslulého hotelu Prince de Ligne. Po jeho kompletní rekonstrukci koncem 20. století tak opět reprezentuje lázeňské město. Na snímku zcela vlevo spatříme ještě část domu U tří sokolů z let 1810 až 1811.

komor pro služebnictvo. Úlohu garáží zastupovaly tehdy stáje ve dvorech, v nichž bylo možné ustájit až 475 koní.

Nejrůznější tepnu s největším množstvím obchodů a hotelů tehdy představovala Dlouhá ulice v čele s reprezentativním hotelem "U dubu", který měl 30 pokojů, 10 komor a několik stáji. V něm se ubytoval též Ludwig van Beethoven či houslista J. Slávik. Nejvíce stáji měl ovšem hotel Pošta (budova zbouraná v sedmdesátých letech 20. stol.), kde se dalo ustájit 17 koní. Další domy v této ulici pak nesly jména Tři vlci, Červené srdce, Zlatý beránek, Červený rak, Černý medvěd, Bílá smyka a Zlatý jednorozec. Několik významných hotelů se nacházelo přímo na Zámeckém náměstí. Ve Zlatém kříži, který měl 30 pokojů, se též ubytoval ruský car Alexandr, další okolní domy potom nesly názvy Zlaté srdce, Tři kozáci, Modrý orel, Dva jeleni atd.

Na Tržním náměstí se nabízelely zase Zelený strom, Zlatý anděl, Tři husaři, Modrá koule nebo Tři Turci. V Zelené ulici jste mohli narazit na Vodopád, Vinici, Zlatý hrozen, Zlatý hoblík a Tři duby. Na Lázeňském náměstí stály zase domy s názvy Zlatá loď, Zlatý holub, Černý koníček nebo Zelená jedle. V Papírové ulici, která již patřila k židovskému ghettu, vítaly návštěvníky další názvy, jako třeba Archa, Modrá štika, Tři mouřeniní, Veselý lovec a Tři kapři. Významné hotely tehdy soustřeďovala Lázeňská ulice, ze které se dodnes zachovalo už jenom torzo s lázeňmi Pravidla a několika dalšími domy. Kromě dodnes stojícího

Zlatého slunce, Zeleného kříže, Zlatého pelikána, Zlaté harfy a Zlaté studny, byly zbourány Černý rytíř, Tři prsteny, Modrá loď, Krásný ovčák a další.

Jména domů bývala vždy buď významně nazvána nebo plastickým domovním znakem. Od druhé poloviny 19. století však začaly názvy ztrácet svůj někdejší poetický ráz a čtené domy, ze kterých se staly nájemní byty, se vzdaly svým jmenům. Odstraněním pojmenování se pak domy staly poněkud anonymními, a to jistě ke škodě a věhlasu lázeňských Teplic, které se pyšily rozmanitostí v názvech i v tradici.

PAVEL KOVÁŘ

Ústecké proměny

ZANIKLÉ OBJEKTY V DLOUHÉ ULICI



Pohled do Dlouhé ulice kolem roku 1930 od západu ve směru k Mariánské skále. V popředí vlevo částečně spatříme bývalé železářství Lumpe.

Dlouhá ulice patřila v Ústí nad Labem k velmi starým komunikacím města. Začínala v místech u někdejší Horní, nebo-li Drážďanské brány, vedle níž stával původně jednopatrový hostinec z roku 1798, který později ustoupil budově, v níž se nacházela kavárna Savoy. Dnes dům slouží bankovním účelům. V těchto místech Dlouhá ulice navazovala na



Na rohu Dlouhé a Mlýnské ulice se v domě čp. 219 nalézal hostinec „U města Lipska“. Snímek pochází z roku 1925.

Pařížskou, pokračovala na východ a procházela severně od dnešního Mírového náměstí směrem k Mariánské skále.

Ve starobylé Dlouhé ulici se nacházely letité domy a v nich množství obchodů, drobných řemeslníků a pochopitelně nechyběly ani různé staré hospůdky, zejména v nárožních domech, kde se Dlouhá ulice

křížovala s dalšími uličkami. Tak třeba na narožní Dlouhé a Mlýnské ulice stával hostinec "U města Lipska" a obdobně tomu bylo i na jiných křížovkách.

V Dlouhé ulici též sídlilo bývalé vyhlášené železářství "Lumpe". Tento obchod převzal po svém strýci a úspěšně vedl Heinrich Lumpe, a když v roce 1908 založil společnost pro výstavbu vodovodů, stal se z něho významný ústecký velkoobchodník s železářským zbožím. Díky svým úspěšným obchodům pak

H.Lumpe mohl založit v Krásném Březně pačír rezervaci, ze které později vznikla současná ZOO.

Svůj dřívější ucelený a uzavřený charakter začala Dlouhá ulice zvolna měnit od počátku 20. století a zejména pak po druhé světové válce. Zbourání většiny domů vyvrcholilo ve druhé polovině 20. století, takže z někdejší staré zástavby se zachovala jen částečně řada domů po severní straně ulice.

PAVEL KOVÁŘ



Fotografie z konce 19. století stačila ještě zachytit domy v Dlouhé ulici čp. 328 a 708, k jejichž zboření došlo v roce 1901.



Dlouhá ulice v současnosti. Po staré zástavbě na jižní straně už nezbyly žádné památky.



Pohled do Zelené ulice v Teplicích při její likvidaci a zároveň nové výstavbě v roce 1974. I zde se v původní zástavbě nacházela celá řada domů nejrozličnějších poetických názvů. Např. ten zcela vpravo na snímku - devitisový, dvouposchodový, nesl název Tři duby.

Kulturní události regionu

BÍLINA ZAŽILA 4. ROČNÍK HUDEBNÍCH SLAVNOSTÍ BELINENSIS



V okázalém pořadu bílinských hudebních slavností vystoupili umělci se zvláštním vztahem k městu Bílina. Nahoře zleva zpěvačka Seřani Ruso, hudebník Raven a operní sopranistka Pavlína Senič, dole zleva zpěvačka Klára Kozlovská, klavíristka Irina Kondratěnko, tenorista Josef Štágr a pěvecký soubor Schola Viva.

Na své předchůdce navázal letos na podzim čtvrtý ročník bílinských hudebních slavností Belinensis. Okázalý dvouapůlhodinový program se uskutečnil v Městském divadle Bílina a pro velký zájem účastníků hned dvakrát za sebou v odpoledním a večerním provedení.

Jeho protagonisté - Zdeněk Rendl junior, René Štěpánek, Jiří Kopa, starosta města Bíliny Josef Horáček a moderátor Zdeněk Svoboda, se nechali inspirovat minulými, velice úspěšnými bílinskými hudebními slavnostmi a vytvořili jejich osvědčenou variantu, která dokázala oslovit široké publikum bílinských občanů. A tak se v hudebním pásmu různorodého žánru od klasiky až po současné mo-

derní rytmy objevili na jevišti profesionální umělci se zvláštním vztahem k městu Bílině - operní sopranistka Pavlína Senič, klavíristka Irina Kondratěnko, tenorista Josef Štágr, hudebník Raven, zpěvačky Stefani Ruso, Veronika Duchoslavová i celá řada dalších zpěváků a hudebníků z Bíliny - Klára Kozlovská, Jakub Fisher, Jiří Bidrman, pěvecký soubor Schola Viva a hudební soubor Gymnázia.

Součástí čtvrtých bílinských hudebních slavností se stal též křesťanský DVD minulého ročníku Belinensis, kterého se za asistence bílinských protagonistů ujal bývalý ředitel Severočeských dolů v Bílině Antonín Vincenc.

PAVEL KOVÁŘ

Prosincové pranostiky

- Prosinec proměnlivý a vlahý, nedělá nám zima těžké hlavy.
- Studený prosinec - brzké jaro.
- Jaké zimy v prosinci, taková tepla v červnu.
- Jsou-li v prosinci na cestách ledy, podaří se výborné zelí.
- Vane-li v prosinci vítr východní, špatnou naději mají nemocní.
- Hřímá-li v prosinci, bude mrazů hojně.
- Zem-li napřed deště pije, a pak do ní mraz se ryje - trpí velmi polní sje.
- Přichází-li zajíc až do zahrady, bude zima velmi tuhá.
- Jsou-li vrby o Vánocích plny rampouchů, bývají o Velikonocích plny kočiček.
- Svatý Mikuláš (6. 12.) splachuje hříchy.
- Svatá Lucie (13. 12.) sněhy rozvane.
- Mrazy na Lazara (16. 12.) - voda na Adama (24. 12.)
- Jestliže na Tomáše (21. 12.) slunce svítí, můžeme mnoho ovoce a žita mít.
- Je-li na Štědrý den (24. 12.) nebe hvězdnaté, bude úrodný rok.
- Vánoce v jeteli - Velikonoc ve sněhu.
- A na závěr proroctví pro Nový rok 2007: "Připadne-li Nový rok na pondělí, prokuje se krutá zima, vlhké jaro, povodně a těžké nemoci." Přesto všem našim čtenářům přejeme zejména pevné zdraví, mnoho štěstí a hodně dobrých lidí kolem sebe.

PAVEL KOVÁŘ

SD Severočeské doly a.s.
www.sdas.cz

Starší díly Proměn (od r. 2003) najdete na:
www.teplickeinzeraty.cz

SCVK
ZÁKAZNICKÉ TELEFONICKÉ CENTRUM
840 111 111
www.scvk.cz